

Dosarul nr. 2ra-1023/21

Prima instanță: Judecătoria Strășeni, sediul Central: (Jud. S. Slobodzean)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău: (Jud. A. Panov, L. Pruteanu, I. Țurcan)

ÎNCHEIERE

14 iulie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Iurie Bejenaru
Galina Stratulat

examinând admisibilitatea recursului declarat de către reprezentantul
recurentului Procuratura Generală a Republicii Moldova, Alexandra Cotun,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Olga Ionașco și
Alexandru Ionașco împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova,
intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova, cu privire la
repararea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de
urmărire penală și procuraturii,

împotriva deciziei din 13 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin
care au fost respinse apelurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii
Moldova și Procuratura Generală a Republicii Moldova și s-a menținut hotărârea
din 30 iunie 2020 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central,

c o n s t a t ă :

La 31 mai 2018, Alexandru Ionașco și Olga Ionașco au depus o cerere de
chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al RM, intervenient accesoriu
Procuratura Generală a RM, cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat
prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și procuraturii, și obligarea
procuraturii să ceară scuze oficiale pentru faptul că au fost supuși în mod ilicit la
urmărire penală.

În motivarea cererii de chemare în judecată au indicat că, la 08 iunie 2015,
de către organul de urmărire penală a fost pornită cauza penală nr. 2015330302,
în baza elementelor constitutive a infracțiunii prevăzute de art.186 alin. (2) lit. b),
c), d) din Codul penal.

Temei pentru pornirea urmăririi penale, a constituit plângerea cet.

Gheorghe Ionașco, prin care ultimul a invocat că în perioada 22 mai 2015 – 25 mai 2015, din odaia casei situate pe adresa: r-nul XXX, s. XXX, str. XXX, au fost sustrate bunuri cu valoarea totală de 10 100 lei.

În rezultatul efectuării pe cazul dat a acțiunilor de urmărire penală, precum și a acțiunilor investigativ-operative, la 15 iunie 2015, pe prezenta cauză penală a fost emisă ordonanța de recunoaștere în calitate de bănuț în privința lui Alexandru Ionașco și ordonanța de recunoaștere în calitate de bănuț în privința Olgăi Ionașco.

Tot la 15 iunie 2015, ambii au fost audiați în privința circumstanțelor cazului dat, dar nu au recunoscut vina, pledând nevinovați.

Pe parcursul urmăririi penale, reclamanții nu au putut dispune și folosi după bunul său plac și bună credință, imobilul în care locuiesc, situat pe adresa: r-nul XXX, s. XXX, str. XXX, deoarece le-a fost sigilată ușa de către Ofițerul de urmărire penală.

În cadrul urmăririi penale, fiind efectuate un șir de acțiuni de urmărire penală, probe directe și obiective care ar confirma cu certitudine faptul sustragerii bunurilor ce îi aparțin părții vătămate, de către Alexandru Ionașco și Olga Ionașco - nu au fost dobândite.

Ca urmare a acestui fapt, la 01 septembrie 2015, de către Procurorul în Procuratura r-lui Strășeni, Vasile Golban, a fost adoptată ordonanța de scoatere de sub urmărire penală în privința lui Alexandru Ionașco și Olga Ionașco, din motiv că în acțiunile acestora nu se întrunesc elementele infracțiunii.

În acest sens, reclamanții au menționat că, în rezultatul acțiunilor organului de urmărire penală li s-a încălcat dreptul la un proces echitabil și anumite drepturi și libertăți constituționale și interese legitime.

Totodată le-au fost cauzate suferințe psihice, care pot fi compensate cu o sumă de 10 000 lei, pentru fiecare.

Prin hotărârea din 30 iunie 2020 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central, acțiunea a admisă parțial. S-a încasat din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al RM, în beneficiul Olgăi Ionașco suma de 5000 lei cu titlu de prejudiciu moral. S-a încasat din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al RM, în beneficiul lui Alexandru Ionașco suma de 5000 lei cu titlu de prejudiciu moral. S-a obligat Procurorul să aducă scuze oficiale în numele statului Olgăi Ionașco și al lui Alexandru Ionașco. În rest, acțiunea a fost respinsă.

La 28 iulie 2020, Procuratura Generală a RM a declarat apel împotriva hotărârii din 30 iunie 2020 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central, solicitând casarea integrală a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri privind respingerea acțiunii.

La 18 august 2020, prin intermediul poștei electronice, Ministerul Justiției

al RM, a declarat apel împotriva hotărârii din 30 iunie 2020 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central, solicitând repunerea în termenul de depunere a apelului, admiterea cererii de apel, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri privind respingerea acțiunii, ca fiind neîntemeiată.

Prin încheierea din 29 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis cererea apelantului Ministerului Justiției al RM, cu repunerea în termenul legal de declarare a apelului.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 13 octombrie 2020, au fost respinse cererile de apel declarate de Ministerul Justiției al RM și Procuratura Generală a RM, și a fost menținută hotărârea din 30 iunie 2020 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că prima instanța a determinat corect raportul juridic dedus judecății, circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei au fost stabilite și elucidate pe deplin, probelor prezentate a dat apreciere completă, obiectivă și sub toate aspectele, iar hotărârea este legală și întemeiată, adoptată cu respectarea drepturilor și intereselor legale a participanților la proces.

Astfel, luând în considerație circumstanțele constatate din materialele cauzei în raport cu normele legale aplicabile la caz, instanța de apel a remarcat temeinicia soluției primei instanțe, prin prisma faptului că Alexandru Ionașco și Olga Ionașco, sunt subiecți cu drept de sesizare a instanței de judecată prin prisma dispoziției art.3 lit.a) al Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, nr. 1545 din 25 februarie 1998, în condițiile în care aceștia au fost puși sub învinuire, fiindu-le incriminată săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.186 alin. (2) lit. b), c), d) din Codul penal, ulterior fiind scoși de sub urmărire penală din motivul lipsei în acțiunile acestora a elementelor infracțiunii.

Suplimentar, instanța de apel a constatat că prima instanță corect a relatat că, ținând cont de natura drepturilor lezate, de caracterul și gravitatea suferințelor suportate, de statutul social al persoanei și de faptul că reclamanților/intimați le-au fost încălcate drepturile constituționale, ce au adus atingere demnității umane, fiind supuși unor acțiuni ilicite din partea organelor de urmărire penală, manifestate prin învinuirea ilegală și aplicarea măsurilor preventive menționate mai sus, suma de 5000 lei pentru fiecare, constituie o recompensă echitabilă pentru prejudiciul moral suportat, fiind suficientă pentru a aduce satisfacție acestora.

La 14 mai 2021, reprezentantul recurentului Procuratura Generală a RM, Alexandra Cotun, a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 13 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, repunerea în

termenul de declarare a recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe, emiterea unei noi decizii de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat că instanțele de judecată au interpretat eronat normele de drept material, ceea ce a dus la soluționarea greșită a cauzei, precum și probele prezentate, iar erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Totodată, în susținerea recursului s-au indicat aceleași argumente și circumstanțe factologice care au fost invocate pe parcursul examinării cauzei în instanțele ierarhic inferioare, cărora le-a fost dată apreciere, redând totodată conținutul prevederilor normelor legale, dar fără a demonstra prin careva probe, încălcarea sau aplicarea eronată de către instanțele de judecată a normelor legale aplicabile speței.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copie de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 26 mai 2021 în adresa intimațiilor a fost expediată copia recursului declarat, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței.

Astfel, la 28 iunie 2021, intimații Alexandru Ionașco și Olga Ionașco, au depus referință, prin care a solicitat declararea inadmisibilă a recursului.

Examinând admisibilitatea recursului, Colegiul constată că recursul depus de către reprezentantul recurentului Procuratura Generală a RM, Alexandra Cotun, urmează a fi declarat inadmisibil, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este un termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Conform prevederilor art. 433 lit. b) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art.

270 al Codului de procedură civilă, și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Din materialele dosarului rezultă că, la 13 octombrie 2020 a fost pronunțată decizia Curții de Apel Chișinău.

Totodată, materialul probator atestă cu certitudine că, copia deciziei instanței de apel din 13 octombrie 2020 a fost expediată prin intermediul oficiului poștal în adresa participanților la proces, inclusiv, Procuraturii Generale a RM, la 13 noiembrie 2020, (f.d. 30, Vol. II), de asemenea, suplimentar, în aceeași zi, 13 noiembrie 2020, a fost expediată și prin poșta electronică, copia deciziei instanței de apel, participanților la proces, inclusiv, Procuraturii Generale a RM (f.d. 31, Vol. II).

Astfel, Colegiul învederează că recurentului, i-a fost comunicată decizia recurată, or, cu toate acestea, demonstrând o neglijență a drepturilor procedurale, a declarat recursul împotriva deciziei din 13 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, abia la 14 mai 2021, în afara termenului legal prevăzut de art. 434 din Codul de procedură civilă, ceea ce condiționează declararea recursului ca fiind inadmisibil.

Colegiul remarcă că exigențele cuprinse în art. 434 alin. (2) din Codul de procedură civilă, prevăd că omiterea intervalului sus-menționat chiar și cu o singură zi nu poate constitui o excepție de la regula generală, specificând clar că este un termen de decădere și nu poate fi restabilit.

În acest context, se va reitiera că, indiferent de temeiurile invocate de către părți sau participanții la proces, în cazul în care există dovada comunicării hotărârii/ deciziei integrale, recursul declarat după expirarea termenului de două luni se consideră inadmisibil, ca fiind depus cu omiterea termenului prevăzut la art. 434 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 116 alin. (1) și (3) CPC, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

În acest context, instanța de recurs reiterează că, prin prisma prevederilor legale citate supra rezultă că, termenul de declarare a recursului poate fi restabilit, dacă persoanele îndreptățite solicită acest lucru și prezintă probe veridice, ce confirmă imposibilitatea de a fi putut depune recursul în termen.

Prin urmare, instanța de recurs conchide că, recursul a fost declarat abia la 14 mai 2021, în afara termenului legal prevăzut, fără a indica vreun motiv justificativ și fără anexarea probelor concludente și pertinente în vederea

argumentării omiterii termenului legal, or, motivele invocate în cererea de recurs sunt declarative și nu au un suport probator.

Aici este de remarcat că, prin impunerea unor termene limită în vederea valorificării drepturilor pretinse a fi lezate se urmărește o bună administrare a justiției și asigurarea securității raporturilor juridice.

Mai mult decât atât, potrivit informației publice a Portalului Național al Instanțelor de Judecată, decizia instanței de apel din 13 octombrie 2020 a fost plasată pe pagina web a Curții de Apel Chișinău, la 12 noiembrie 2020, respectiv, participanții la proces, reieșind din principiul bunei-credințe, urmau să manifeste diligența necesară întru exercitarea drepturilor sale procedurale și a interesului, la intervale de timp rezonabile, față de soarta dosarului vizat.

În acest context, circumstanțele constatate supra, denotă că nerespectarea termenului de declarare a recursului se datorează în exclusivitate din vina recurentului.

De asemenea, Colegiul menționează că, în conformitate cu art. 56 alin. (3) din Codul de procedură civilă, părțile sunt obligate să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

În conformitate cu art. 61 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile sunt obligate să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare. Folosirea cu bună-credință a drepturilor procedurale, prezumă că partea este obligată la interval rezonabil de timp să manifeste diligență și să respecte termenele prevăzute de lege.

Colegiul notează că, Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă a reiterat că ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protejarea drepturilor sale de acces la instanță (cauza Van Harn vs. Germania din 11 septembrie 2007), în speță contestarea la timp a actului judecătorec.

Prin urmare, cererea de recurs împotriva deciziei din 13 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, depusă de către reprezentantul recurentului Procuratura Generală a RM, Alexandra Cotun, la 14 mai 2021, nu se încadrează în termenul de 2 luni prevăzut de lege, care este un termen de decădere și nu poate fi restabilit, ceea ce constituie temei, în conformitate cu art. 433 lit. b) din Codul de procedură civilă, de a considera recursul inadmisibil.

Colegiul reține că o astfel de soluție este compatibilă cu respectarea prevederilor Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată a

termenului pentru exercitarea recursului ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărârii judecătorești emise și ar leza, în acest mod, principiul securității raporturilor juridice.

În susținerea opiniei enunțate, Colegiul menționează hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza Ponomaryov vs. Ucraina din 3 aprilie 2008, unde se notează că deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o soluție care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Reieșind din considerentele menționate și având în vedere faptul că, recursul împotriva deciziei instanței de apel a fost depus în afara termenului legal, Colegiul ajunge la concluzia de a declara recursul declarat de către reprezentantul recurentului Procuratura Generală a RM, Alexandra Cotun, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. b) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se respinge cererea reprezentantului recurentului Procuraturii Generale a Republicii Moldova, Alexandra Cotun cu privire la repunerea în termen a recursului.

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către reprezentantul recurentului Procuratura Generală a Republicii Moldova, Alexandra Cotun, împotriva deciziei din 13 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat